

hasonlat kezdetben „*díszít, megvilágít, megérez-
kít*”; ez „*a költői szöveg legmerészebb, legnagyobb
nyújtózása az érzékelhető felé*”. De „*nem éri el azt,
ami után nyújtózik*”, még legjobb változataiban
is csak „*kis híján*” – és megjelenik Mészöly Mik-
lós szava: „*majdnem*”. A hasonlat ugyanis ellen-
téties elemeket foglal magában: végtelen kom-
olyságot és játszi könnyelműséget, pontos-
ságot és felelőtlen túlzást; a hasonlat „*hazug-
sággal közelíti meg az igazságot*”. Ez hagyomá-
nyos típusaira is áll, amikor pedig az újabb ko-
ri irodalomban divatozni kezd az „absztrakt
hasonlat” (az esszéista itt Petőfi „*kibérlett lel-
kiismeret*”-ét idézi), akkor már „*mintegy hadat*

üzen a képi érzéklelesség ősi szerepének”, a konkrét
és az absztrakt eredeti viszonyának megfor-
dításával az abszurd felé húz. A képnek kép-
telenné válása útján a további lépést akkor
teszi meg a hasonlat, amikor „*ugrani kezd*”,
„*hasonlított és hasonló között egyre nagyobbat*”, és
két pólusa közt a távolság „*addig-addig növeks-
szik, hogy elszakítja a hasonlóság fonálát*”, „*a kép
önmaga tagadásába fordul*”. Idáig a hasonlatok
által láttunk, az utolsó lépés után a látomás
következik; a hasonlat „*önmegsemmisítés*”-e
vagy „*paródiá*”-ja. Ez hasznos lehet a modern
költő számára, de mindenképpen egyfajta
vég, halál.

Villányi László

BOLOND

„*Bolond vagyok, tudom. Bolond, bolond.*”
(Vas István)

Nicsak, itt ez a bolond fiú –
nézel át a könyv másik oldaláról,
figyelsz, amíg marad egy példány;
ennyi elég is, előkeresem, olvasom
leveleidet, büszkén kihúzom magam,
hogy rokonszenvet keltem benned;
azért annyit tudj: örvényeid óvnak
örvényeimben, megragadom karod,
szövetségesek lettünk a mélyben;
veled beszélgetek egy időn kívüli
vonaton, a bölcsességet elodázva:
neked már elmondhatok mindent;
nem tudok megöregedni, élek
szerelmes diákként, s cseppet sem
bánom, hogy bolond vagyok, bolond.

KORSZERŰTLEN

Szeretek naponta végigmenni gyerekkorom
utcáim, s a boltban ugyanazon a nyelven
kérni kenyeret, mint harminc év előtt;
szeretek újra meg újra találkozni kedves
arcokkal, bölintani merengő lányok felé,
vagy felriadni, ha rámköszönnek ők;
szeretek sétálni a temetőben, megállni
egy sír előtt, hiszen apámtól tudom:
hajdan ki volt a város legszebb asszonya;
szeretek ellátogatni padokhoz, ahol
megérintettem valaki kezét vagy mellét,
s álmában ismétlődik majd mozdulatom;
szeretek innen útra kelni messzi városokba,
s visszatérve Esti Kornélba botlani,
ne bizonygasd hát: itt élni reménytelen.

Marno János

(FONOGRÁFIA)

nem úgy értette, mondja K., hogy
az írás révén minden tisztázódni fog, de
rosszabb is lesz minden, hanem tisztázódik
és romlik tovább az egész, így értette
egyfelé képpen a dolgot, és elvégre itt
több mint a bensőjük viszonyáról van szó
(melyről, írja, a maga részéről lemond)
de gondol, például, a hivatali rendre
akár mint utazásra innen el, akár mint
egész éjszakás fentlétre acták között
s hogy a szeme után most már a fülének
hinni sem akar, oly viaszkezekben forog